

Op 12 februari 2013 namen de arbeiders de bouwmaterialenfabriek Vio.Me in het Griekse Thessaloniki onder zelfbestuur. Griekenland kampt al jaren met ernstige gevolgen van de economische crisis. Sinds eind 2008 is er sprake van een sociale opstand. De werkloosheid is enorm, al geruime tijd ongeveer 25 procent van de beroepsbevolking, onder jongeren gaat het om zo'n 55 procent. De overheid kent maar zeer beperkte voorzieningen om de noden van de werklozen te lenigen. Dit lijkt de belangrijkste materiële grondslag voor het experiment van dit zelfbestuur. Een experiment dat letterlijk uit pure armoede geboren lijkt.

De parallel met Egypte is opvallend. Ook daar werden in verschillende bedrijven de afgelopen jaren dit soort experimenten aangegaan. Experimenten met veel valkuilen, maar bij gebrek aan alternatief wellicht van levensbelang voor de arbeiders. En bovendien een inspirerende bijdrage aan de ideeën van de sociale bewegingen in Griekenland en wereldwijd.

Bedrijfsbezetting

Vanaf mei 2011 werden de arbeiders van Vio.Me niet meer betaald. Toen in september daaropvolgend ook de werkloosheidsuitkering ophield, weigerden de arbeiders nog langer te werken. Volgens de Griekse wet hebben zij het recht af te zien van werk als de werkgever te laat is met de betaling. Sindsdien bezetten en bewaakten de arbeiders de fabriek om te controleren dat noch door de schuldeisers, noch door de eigenaren iets werd weggehaald uit de fabriek. De arbeiders zijn verenigd in een 'grassroots' bedrijfsvakbond die pas enkele jaren geleden is opgericht. □ In de eerste periode volgden de arbeiders met hun vakbond een koers die erop gericht was binnen de marges van de wet een oplossing te zoeken. Vanuit de overheid volgde eigenlijk geen reactie en de bedrijfsleiding liet duidelijk weten vanwege gebrek aan geld de fabriek niet te zullen heropenen. De oplossing voor de bedrijfssluiting kwam daarmee erg ver weg te liggen.

Andere koers

Deze patstelling was het gevolg van een koerswijziging, waarin de rechten van de arbeiders 'wetgevend' zijn. "Law is the worker's right and not the law of the bourgeoisie", zoals vakbondsvoorzitter Makis Anagnostou het verwoordde in een interview eind vorig jaar. Deze wijziging resulteerde erin dat 98 procent van de arbeiders tijdens een algemene vergadering in juli 2012 besliste het bedrijf onder arbeiderscontrole te plaatsen. Deze algemene vergaderingen, waaraan steeds alle veertig werknemers deelnemen, worden al sinds 2011 gehouden.

Om de geesten klaar te stomen voor de bedrijfsovername is er een uitgebreide mobilisatie geweest om ondersteuning uit de sociale bewegingen te krijgen en om het geld in te zamelen dat nodig is om het bedrijf te heropenen. Met dit doel organiseerden de veertig arbeiders afgelopen oktober een grote solidariteitskaravaan vanuit Thessaloniki door Larissa en Volos naar Athene. Het succes van de karavaan sterkte de arbeiders in hun overtuiging het experiment aan te gaan. Maanden van activiteit volgden. Het uiteindelijke arbeiderszelfbestuur startte, dat wil zeggen de fabriek werd heropend op 12 februari, na afloop van de laatste grote mobilisatie in Thessaloniki zelf. Deze begon zondag 10 februari in aanwezigheid van mensen uit heel Griekenland. □ De fabriek die weliswaar onder volledige controle van de arbeiders staat, zal moeten functioneren op de kapitalistische markt. Dit zal de groep van veertig arbeiders voor ingewikkelde problemen plaatsen. Zij rekenen echter enerzijds op steun vanuit de sociale bewegingen en de solidaire economie die daarmee verbonden is. Anderzijds hebben ze een plan waarmee ze menen hun producten ook op de huidige slechte markt nog kwijt te kunnen.

Steun

In de teksten over Vio.Me die in diverse talen op het internet te vinden zijn, worden de termen (arbeiders)zelfbestuur, (arbeiders)zelfbeheer en arbeiderscontrole vrijelijk door elkaar gebruikt. De arbeiders hebben de fabriek overgenomen zonder inmenging van de bedrijfsleiding en willen proberen deze situatie een legale status te geven. Ze geven duidelijk aan zich bewust te zijn van de valkuilen van zo'n zelfbestuurde onderneming in de kapitalistische economie. Ze beseffen dat ze voor een moeilijke opgave staan en alle steun kunnen gebruiken. De eerder genoemde bondsvoorzitter gaf dan ook te kennen dat de steun van de arbeidersbeweging onontbeerlijk is om te vermijden dat dit initiatief zijn doel uit oog verliest en verwordt tot een reguliere kapitalistische onderneming, slechts bestuurd door de arbeiders zelf. Laten we ze die steun geven.

Solidariteitsbeweging

Hier het verslag van de laatste mobilisatie als opmaat naar het zelfbestuur, ontleend aan de website van de arbeiders van Vio.Me.

Na drie dagen intensieve mobilisaties is op 12 februari de fabriek Vio.Me in Thessaloniki Griekenland geopend onder arbeiderszelfbestuur! Het is het eerste experiment met industrieel zelfbestuur in het door crisis geplaagde Griekenland. De arbeiders van Vio.Me zijn er van overtuigd dat dit het eerste uit een serie van dergelijke experimenten zal zijn. □De mobilisatie begon zondagavond met een grote bijeenkomst van arbeiders, solidariteitsorganisaties en individuen in het centrale theater, gelegen in het centrum van Thessaloniki. Hier werd de te volgen koers van de solidariteitsbeweging besproken, waarbij iedereen de mogelijkheid had in de microfoon zijn of haar mening te geven over de strijd van de arbeiders. □Maandagavond was er een grote demonstratie door het centrum, waarop een benefietconcert volgde met diverse bekende folk-bands en zangers. Eén van hen was Thanassis Papakonstantinou, één van de belangrijkste vertolkers van het hedendaagse Griekse lied. Hij maakt deel uit van de beweging omdat hij altijd al, in woord en daad, steun geeft aan alle inspanningen in de maatschappij die gericht zijn op zelfbeschikking. □De deelname overtrof ieders verwachtingen. Helaas konden zo'n duizend mensen niet meer naar binnen, omdat het stadion volledig vol zat. Het mooiste moment van de avond was, toen de arbeiders voor de microfoon uitlegden hoe hun visie op een andere maatschappij eruit zag, gebaseerd op sociale rechtvaardigheid, solidariteit en zelfbestuur. Vijfduizend mensen stonden te applaudiseren, schreeuwen en zongen liederen ter ondersteuning. Toen realiseerde iedereen zich dat deze poging wel moest slagen!

De volgende ochtend ging de mobilisatie in alle vroegte door met een levendige demonstratie naar de fabriek. De arbeiders stonden al op hun plekken en hervatten de productie in volle glorie ten overstaan van camera's van landelijke, lokale en alternatieve media. De arbeiders hielden een rondleiding door de fabriek en legden alle details van het productieproces uit aan de journalisten en deelnemers aan de solidariteitsbeweging.

Aan de slag

Er is nog een lange weg te gaan. De kosten van de productie zijn hoog, een lening afsluiten is onmogelijk en een marktaandeel veroveren, is zeer onzeker in tijden van recessie. De arbeiders zijn echter optimistisch. De opbrengsten van het benefietconcert en de donaties van solidaire groepen en individuen zouden genoeg moeten zijn om het bedrijf de eerste paar maanden draaiende te houden. De steun van de sociale bewegingen betekent dat de producten zullen worden gedistribueerd via bestaande structuren van sociale en solidaire economie. De arbeiders van Vio.Me doen al onderzoek naar nieuwe schoonmaakproducten, op basis van niet-giftige en biologische ingrediënten, geschikt voor huiselijk gebruik. □De fabriek maakt kwaliteitsmaterialen voor de bouw (mortels, gips, tegellijm, voegmaterialen enzovoort) en de arbeiders weten heel goed hoe ze de kwaliteit kunnen verbeteren, terwijl ze de productiekosten omlaag brengen en dus de prijs. De uitdaging is nu een markt voor deze materialen te vinden, hetzij binnen Griekenland, hetzij in de omliggende Balkanlanden. Sommige producten zouden nog wel verder verscheept kunnen worden, zodat distributie mogelijk is binnen en door de internationale solidariteitsbeweging.

De machines van het zelfbestuur zijn aangezet!

Contributed by Herre de Vries

woensdag, 13 maart 2013 - Last Updated woensdag, 13 maart 2013

De veertig arbeiders van Vio.Me en de honderden deelnemers aan de solidariteitsbeweging hebben drie dagen lang een onvergetelijke ervaring gehad. Het was echter pas de start van een lange en moeizame weg. "Nu meer dan ooit moeten we verenigd staan en sterk zijn, vastberaden een nieuwe wereld te bouwen op solidariteit, rechtvaardigheid en zelfbestuur!"

Dit artikel verscheen op : <http://www.solidariteit.nl>